

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoși, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui John I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Mișcarea studențască și Povestea „mătasei...”

Mișcarea studențască

— Inimile mândre, nu se pot pleca! —

O foarte mare parte a studenților universitari, văzând că guvernul vrea să-i silească cu tot prețul, cu jandarmi și cu armată, să stea iară „frumos” alături de „colegii” lor jidani, — au stat mai bine departe de universitate, decât să-și plece fruntea lor, ținută până acum așa de frumos în sus. Pentru aceea cetim în foi următoarele știri despre cum a mers deschiderea Universității din București:

București, 19 Aprilie: Azi dimineață cursurile (lecțiile) de medicină s'au ținut numai cu studenții Institutului medico-militar (adeacă cu studenții pe cari îi susține armata, crescându-i de medici ai săi, și cari, stînd sub poruncă militară, au trebuit să meargă la lecții, dacă așa li s'a poruncit), și cu studenții Evrei!

— La celelalte facultăți (ramuri de științe) e liniște, căci — nu se în cursuri.

București, 21 April. — Azi dimineață studenții creștini au venit la Universitate în număr foarte mic, — din care pricină profesorul Oteleșeanu nu și-a putut ținea cursul de drept civil în sala a 5-a, decât cu 6 studenți. Profesorul B. Demetrescu și-a ținut cursul cu 4 Români și 9 evrei; Prof. S. Măndrescu a spus că nu înțelege să-și țină cursul între baionete și cu 3 studenți...

— Studenții evrei n'au luat parte la cursul de chimie a dlui prof. Ianculescu —

Ce vedem din cele de mai sus? Că guvernul a împănă universitatea cu jandarmi și cu soldați, lucru de care crește inima în Jidani, dar îngerează inima în Români... Chiar și profesori universitari, cari altfel sunt sprijinitori în politică guvernului, se arată nemulțămii de vederea balonetelor în Universitate. De aceea mulți studenți cu suflet mîndru, se țin departe de Universitate, până ea are înfățișare de cazarmă. Intrarea în ea, printre baionete, l-ar umili prea mult.

A doua vedem, că studenții Evrei se întorc bucuroși la lecțiile de medicină, simțindu-se ei „birători”

asupra colegilor creștini, și bucuroși învață, ca să iee ei cu o zi mai curînd decât colegii creștini diploma de „doctori”, — ca apoi să ne iee poporul în „iubitoarea”(?!) lor îngrijire doftoricească! Cu ce inimă li-o fi arătînd profesorul român de medicină știința sa, în lipsa dragilor săi ascultători români?

A treia, vedem ceva nou: Studenții evrei se dau ei de cătră pădure și nu vor să asculte lecțiile profesorului Ianculescu, din chimie, — pentru că știu despre el, că e pretinul călduros al studenților creștini și e potrivit imbulzei evreiești! Și atunci dumnea-lor, jupînașii, îi încungîură, nu-i mai caută lecțiile, pășesc ei cu nasul pe sus, cu perciunii în vînt, față de ell.

Cine nu vede și nu înțelege, că aci se dă o luptă cu mult mai adîncă, mai dîrză, cu rosturi mult mai depărtate, decât o simplă „încăerare tinerească?”

Nu! Aci e lupta pentru dreptul la viață a poporului nostru românesc stăpînitor de țară, și lupta neamului evreesc, pentru a-și păstra așezarea sa în cele mai bune și bănoase cărări de viață, ba a cuceri încă și pe altele! — cu „dreptul” cu care „mătasa” (torțelul, sau rîla) stăpînește lanul bun și gras de trifoiu sau lufernă, despre care scriem cele de mai jos.

Povestea

„mătasei” din trifoi.

În numărul 5 al „Plugarului Luminat” alăturat la numărul trecut (din 19 April) al „Libertății”, profesorul de agricultură dl I. S. Ordeanu, scriînd despre lupta pe care plugarii au s'o dee pentru stîrpirea „torțelului” („mătasei” sau rîlei) din trifoiu și lufernă, descrie între altele felul de traiu al acestei plante atît de urgisite și pagubitoare.

(Facem aci o mică abatere, după care ne întorcem la firul vorbei: Abia cu câteva zile mai nainte primisem dela un vânzător de foi al nostru dela poalele Munților Apuseni o scrisoare, în care ne spune, că poporul cumpără mult mai bucuroși „Libertatea” când are ca adaos „Foala Interesantă” decât „Plugarul Luminat”. Când îl are pe acesta, o cumpără mai anevoios... Ca și cum le-ar fi, vezi dta, de prisos poveștele din acea foale plugărească. Apoi, tare greșiți sunt cei ce așa judecă. Nouă ne-ar fi prea ușor a scoate numai „Foala Inte-

resantă” și a părăsi „Plugarul Luminat”, dar n'o facem, știînd de ce folos netăgăduit sunt luminatele povești din acea foale economică, Economul cuminte arunce-și privirea de pildă și numai asupra numărului trecut, și va afla, dela fața dintâi până la cea din urmă, numai îndrumări de mare preț, scrise ușor, pe înțelesul tuturor, ba chiar plăcute, prin felul cum d. Ordeanu le știe povestil.. Luați numai povestea „torțelului” de care vom vorbi mai jos, și veți vedea, că aceea una încă ar fi destul, pentru ca să cauți a avea și a ceti o astfel de foale.)

În acea poveste a torțelului, căruia țărani nostri îi zic, cu o vorbă prea frumoasă „mătasa”, (poate pentru a însemna, că precum această „mătasa” e o nenorocire pentru locul pe care îl cuprinde, așa și mătasa, e pentru cei o primesc așa bucuroși în casa lor!), — scriitorul articolului spune:

„Sămînța lui, adusă de vînt sau cu gunoiul, — incolțește și răsare, făcînd niște firisoare lungi, cari se ridică în sus și se apleacă în toate părțile, până ce dau de o plantă, din truda căreia să se poată hrăni... El nu are rădăcini și frunze, cu cari să se hrănească. Deci urcîndu-se pe altă plantă, își implantă cioculețele, sugătorii, în trupul acesteia, și îi stoarce toată hrana, toată vlaga, până ce o ucide.

„Se încolăcește împrejurul tulpinei, ca fasolea în jurul porumbului. Înțepenit cu colții în trupul plantei, torțelul sugă din ea ca lipitoarea sau căpușa din trupul animalului. Aci crește și înflorește prin Iulie-August avînd flori mici, albe sau roșietice, încît planta pe care trăiește, pare că și-ar fi pus mărgele în jurul trupului, mărgele omorătoare!

„O bucată, un fir cît de mic, rupt din torțel și ajuns pe o plantă, se prinde și crește pe ea”.

Cine, cetînd această descriere atît de frumoasă, a felului de viață al „mătasei” din luferniști și trifoaie, nu-și aduce îndată aminte de felul de traiu și de firea — Evreilor de printre noi?

Aduși de vînt sunt și ei, ca sămînța torțelului, sau veniți „cu gunoiul” unor mișcări tulburi, printre cari s'au strecurat de nici nu i-ai băgat de samă... N'au rădăcini în pămîntul țării sau al neamului, ci ei se prind cu firicelele, cu apucăturile, cu „sugătorii” lor, până se înfig în trupul poporului de pe acel pămînt și sug din suc de viață al aceluia, până îl lasă pa-

lid, ofilit, prăpădit, — în vreme ce ei încep să sclipească tot mai tare de petriscumpe, „împodobind” locul pe care se află, — chiar așa cum se spune de torțel, că „înfloréște prin Iulie-August flori mici, albastre sau roșietice, încît planta pe care trăiește pare că și-a pus mărgele în jurul trupului, mărgele omorătoare!”

Ei bine, plugarul a văzut primejdia de moarte pentru scumpa sa holdă de trifoi și lufernă, în care s'a înfipt pirul blăstămat al torțelului zis „mătasa”, dar căruia țărani i-a dat cel mai drept nume, zicîndu-i rîla trifoaielelor, — și ca să se a p ere de această rîle, pe care o aduce vîntul ori gunoaiele, a iscodit sîta cea curățitoare și treierul care cerne sîmînța de trifoi și o dă curățită de sîmînța rîlei.

Studenții nostri în cunoscuta lor luptă, care e mare și sfîntă, această sîta de cernere a sîmînței din care va răsări pătura conducătoare a țării, — o cer, atunci când cer „numerus clausus”!

Și, văzutați pe cineva osîndînd pe plugari că umblă cu sîta deasă ca să-și curățe sîmînța pe care o vor arunca în ogor? Nu! Dar vedem pe atîta, cari strigă studenților nostri să-și dea pace, când cer și ei sîta deasă alui numerus clausus, împotriva... „mătasei” (ca să nu-i zicem „rîlei”) jidovești, celei tot așa de primejdioase pentru ogorul nostru național, ca torțelul pentru trifoiști...

UNELE—ALTELE

Dela vecini.

În Iugoslavia stările politice sunt foarte turburi și încordate. Croații nu vreau să între în sfatul țării dela Belgrad; ei cer ca Croația și Slavonia, cu Bosnia și Herțegovina, să fie autonome (cu o cărmuire de sine) avînd numai domnitorul unul cu Sîrbia. Ba vor să vestească Croația republică, pusă în legătură de stat cu Sîrbia.

Nu se știe încă ce va ieși din această încordare între țărișoarele slave alipite de pacea dela Paris într'un singur stat, dar care nu se înțeleg între ele, fiindcă au fiecare altă limbă, și și altă religie (Sîrbii sunt ortodocși, Croații catolici).

Sinoadele

bisericești greco-orientale s'au ținut în săptămîna trecută, deschise fiind la Dumineca Tomli, — afară de ce dela Arad, care s'a aminat, fiind

Episcopul Papp bolnav. Vom aduce pe scurt hotărârile lor mai însemnate. Pentru azi însemnăm numai, că, Sinodul episcopiei Clujului, a hotărât să lase școlile confesionale în grija Statului, căci episcopia nu are puțință a le susține; iar Sinodul dela Oradea-Mare a hotărât susținerea școlilor confesionale, dar cere tot ajutorul de care au lipsă, dela stat.

Din viața Partidelor.

Partidul Național a ținut Dumineca trecută la Timișoara marea adunare populară ce am vestit-o în numărul trecut. Au luat parte dnii Dr. Alex. Vaida și Dr. Ștefan C. Pop, încungiurați de numeroși deputați și fruntași ai partidului. Adunarea a deschis-o dl Sever Bocu, președintele organizației din Bănat a Partidului. Au luat Parte ca la 10.000 de oameni, arătând mare însuflețire pentru Partidul Național. S'a cerut cu tărie înlăturarea guvernului.

— A verescanii au făcut, tot Duminecă, primire generalului Averescu, care vreme dela Turnu Severin, — pentru a arăta că „partidul poporului” ține la Președintele său și leagă nădejdi de venirea lui iară la guvern.

— Țărăniștii au făcut și ei, în aceeași zi, primire dlui Mihalașche, care venea la București.

Slujbașii țării au hotărât — grevă!

Iată o știre la care multă lume nu s'a așteptat și care se crede că nu se va putea duce în deplinire.

E mai presus de ori-ce îndoială, că azi cei mai cu drept cuvânt nemulțumiți locuitori ai acestei țări, sunt slujbașii statului. Până aci erau și ofițerii armatei, dar plățile acestora s'au urcat prin noul buget, încât tot mai e de trăit cu ele. Ale slujbașilor plăți însă, guvernul a întârziat a le spori în chip cât de cât mulțămitor, — și de aceea slujbașii au ținut mereu sfătuiri, pe cercuri, pe județe, pe ținuturi (provincii) și și-au trimis solii lor la sfat împreună la București, în repeșite rânduri. Guvernul temându-se de o hotărâre desnădăjduită a acestora, le-a făcut urcări mai mici și făgădueli mai mari, în vre-o 2 rânduri, dar mult prea puțin pentru cât le cere traiul scump de azi. Văzând că bugetul pe anul de față 1923 (pe April-December) a fost votat de parlament și lor li s'au pus numai 500 de milioane, pe când nici de 4 ori atâta nu i-ar scoate la limanul mulțămirii, — slujbașii au ținut Dumineca trecută, prin trimișii lor, o nouă consfătuire la București.

În ajun guvernul le-a făcut ia-

răși făgăduințe, că îndată după deschiderea adunărilor legiuitoare, la 1 Mai, așază în lege și Statutul lor, prin care regulează drepturile lor de înaintare și la plată și la penzie, și că le mărește plățile cât numai poate mai mult.

Dar încredințații slujbașilor au zis: Nu mai credem făgăduințelor! Noi așa nu mai putem sluji. Hotărîm „grevă” (încetarea muncii) în cancelarii, punând peana jos.

Și în adunarea ce au ținut-o la „Dacia” în București sub președinția dlui Schina, fost înalt funcționar în Ministeriu, au hotărît — greva! De Luni în săptămâna de față, ar fi trebuit ca în toate cancelariile statului, toți să pună peana jos și să părăsească cancelariile.

Până azi Mercuri, când încheem foaia, nu am aflat, ca hotărîrea dela București să fi fost puse în aplicare de slujbașii țării, — căci în puterea acelei hotărîri și cancelariile administrative, și posta și chiar căile ferate, ar fi trebuit să înceteze a lucra, — lucru ce nu s'a întâmplat. Numai puțini în București au încetat munca.

Hotărîrea congresiștilor dela București fiind o poruncă de a opri în loc mașinăria statului, — guvernul a luat măsuri aspre pentru împedecarea acestui lucru, și anume:

Încă în aceeași zi seara, a chemat la Prefectura Poliției Capitalei București pe dl Schina, Președintele sfatului care a hotărît „grevă”, și pe un alt domn, Dinulescu, fruntaș în Congres.

La întrebările puse, ei au răspuns, că au fost pentru hotărîrea „grevei” și aceea s'a și hotărît începând cu ziua de mâine, Luni dimineața.

Procurorul, care era de față, i-a declarat îndată arestați pe amândoi, pentru încercare de-a tulbura ori împedeca mersul mașinăriei statului, lucru dela care pe funcționari îi oprește jurământul pus la intrarea în slujbă și legile cari nu dau drept la „grevă” slujbașilor.

În același timp guvernul a vestit, că pe fiecare slujbaș ce va face greva, îl va înlătura din slujba sa, înaintând acolo pe alții, cari vor primi, — și pe „greviști” îi urmărește cu asprime (se vede că la fel ca pe Schina și Dinulescu).

Lucrul e așa de mare, hotărîrea slujbașilor așa de răsunătoare, — că în clipa asta nici nu ne putem da sama de ea și de urmările ei.

Schina și Dinulescu vor suferi ei neplăcerile închisorii, își vor pierde ori-că nădejde la slujbe în stat — sub guvernul de acum, — dar un lucru e adevărat: prin hotărîrea lor au silit guvernul a lua lucrul mai serios în samă și sunt bine încredințați, că guvernul va aduce îmbunătățiri mult mai mari și mai repezi în soarta slujbașilor țării, după hotărîrea de Duminecă, — decât dacă nu se aducea această hotărîre, care îi e atât de neplăcută.

De-ale Ungurilor.

— Spionagiul lor. —

Din Oradea-Mare se vestește, că deregătorii de acolo au luat de scurt pe o ungueroaică, Olga Almașy, care de multe ori tot venea din Ungaria și iar mergea napol. Cât de bunăvoe, cât de frică (căci a fi arestată ca bănuită de spionagi, nu e lucru prea plăcut, și ca să-ți ușurezi soarta, mai bine spui tot ce știi), — cucoana Almașy, a făcut prețioase descoperiri. A spus că ea de fapt nu e spioană, dar știe din pățanie lucruri de spionaj și le spune fără a se codi. Și iaca ce spunea că a pățit mergând din România la cea dintâi stație din Ungaria:

„Când am ajuns cu trenul în stația Lökösháza, a venit în vagonul unde eram și eu, un ofițer sublocotenent ungar, în uniformă obișnuită a grănicerilor unguri, și a cerut tuturor călătorilor, ca atunci, când vor fi întrebați de către Comisia interaliată care se afla pe acea linie, despre stările din România, să spună că *Românii i-au chinuit și bătut*. Mulți dintre călători s'au legat să spună astfel de minciuni, însă eu când din nou am fost întrebată, am zis că n'am să spun niciodată neadevăruri.

„M'a întrebat acel ofițer încă despre starea trupelor românești dela graniță, despre numărul soldaților de pază, și altele, însă eu i-am spus că nu știu nimic.

„Când trenul a ajuns la Bichiș-Ciaba, au venit în vagonul meu câțiva agenți, și m'au dus la poliție. Un ofițer de poliție m'a întrebat vre-o trei-patru ore despre starea armatei și despre numărul soldaților (români) adunați la hotar!..”

Se vede și din asta, cum pe Unguri îi mănă plelea și că tare ar dori ei un războiu împotriva României, mai ales dacă ar ști că hotarele nu-s păzite, că soldații noștri s'au bolșevicizat, că am nebunit.

Olga Almásy, care spune că nu-i spioană, deși tocmai când spune așa hotărât că nu-i, nouă ni-se pare că este, — dacă are ochi buni de spion, va putea arăta vecinilor noștri neastâmpărați, că soldații români sunt sănătoși sufletește și hotărâți până la cel din urmă, a-și apăra scumpa țară mărită împotriva ori-și-cui, și că mai ales de Unguri nu știu frică cătuși de puțin! Aceeași spioană le mai poate spune, că și bărbații noștri politici, ori-cât se hîrjonesc între ei pentru scaunul cu puterea, când ar fi o primejdie la hotare, vor fi toți, unu și unu, la locul lor, în fruntea poporului și a armatei, făcând front de apărare nebiruită ori-cui, — dar mai ales împotriva Ungurilor, cu cari am avea încă socoteli de tras, pentru trecutul lor cel plin de păcate față de noi!

Bucuriile noastre economice, alătura de cele sufletesti.

II.

În legătură cu articolul nostru din numărul de Paști, în care ne arătam bucuria pentru dezvoltarea frumoasă a unor așezăminte economice ale noastre, — în a căror împuțericire noi vedem o cheazășie pentru înălțarea neamului nostru pe treapta de stare economică care să-i fie puternic razim pentru a fi hotărîtor în viața de obște a

țării, — înșirăm azi cu plăcere banca „Timișana” din Timișoara. Avem înaintea noastră Bilanșei (încheerea socotelilor) pe care trecut 1922 și darea de samă Direcțiunii asupra lucrării băncii acel an. Din această dare de seamă vedem multe lucruri:

Întâi și 'ntâi, că și în dezvoltarea acestui institut se simte puternic înrîurirea faptului că a adus Duce peste noi stăpânirea românească. De unde în vremea ungarilor, în 33 de ani banca abia ajunsese la aibă până la 1919, un capital (bani-părtașie) de un milion de Lei (mil. coroane), în 1920 își urcă capitalul la 5 milioane Lei, iar după doi ani, în 1921 la 10 milioane și acum a hotărît urcarea la 20 milioane.

Depunerile spre cruțare și creșterea erau în 1918, sub 6 milioane coroane, în 1920: 11 milioane jumătate Lei, în 1921: peste 6 milioane și în 1922: peste 61 milioane Lei! Acest fapt pe lângă arată marea încredere de care bucură banca în acel ținut, ajunge mult Băncii să crească și în câștigul ei curat.

Câștigul curat al băncii și creșterea stăpânirea străină abia ajunsese în 1918 la 145.000 coroane (72.500 Lei) în 1919 când se arată câștigul întâiului an sub domnia românească, are 315.000 coroane. În 1921 1 milion 250 mii de Lei!, în 1922 2 milioane 272 mii Lei.

Iar ceea-ce nouă ne place deosebi, e, că banca „Timișana” a înțeles glasul vremii, de a nu se mărgini la simple învârtiri de cambii (vecsăle), ci intră părtașă la felul de întreprinderi economice industriale, cari până aci erau de streine, ducând astfel sânge și duh românesc și în acelea, duh și sânge pe urma căruia, cu vremea, avem nădejde a le vedea de tot românizat! Așa, afară de întreprinderea în cari a intrat în 1921, în 1922 a intrat părtașă la: o Ingrășătoare de porci zisă „Ara”; la societatea Deutch din Făget pentru valorizarea produselor spirituoase (ferbere de rachiuri și altele), a ființat Fabrica de scrobeală (în reală) „Ceres” și a început tăierea de păduri, cumpărându-și 200 jugăre de pădure și înființând și Timișoara cel dităi Depozit (magazin) de lemne, în care a vândut în anul său dintâi peste 2000 vagoane de lemn; — a intrat părtașă la „Fabrica de salamă” de acasă — și altele.

Sunt acestea tot atâtea semne că banca „Timișana” își înțelege rostul său de întreprindere românească în acel oraș de graniță atât de puternic încă în streine. Unde intră, ea duce și slujbașii mâni și picură suflet românesc, și pe noi asta ne bucură și pe asta îi dorim spor și izbândă mare și în viitor.

Ca și alte bănci ale noastre de Ardeal și Bănat, „Timișana” nu uită a aduce priinos și facerii de bine: Din Câștigul anului trecut, ea a dăruit pentru scopuri culturale naționale 42.000 Lei.

Ea are între conducătorii săi ca membri în Direcțiune, fruntea cu bun nume de ai neamului nostru ca dl Vasile Godiș, deputat, ministru, Dr. Ștefan C. Pop, deputat, fost ministru, Dr. Georgev advocat, Dr Mezin advocat, și alții iar director general Ioan Opric tot oameni cu bună chibzuială, care chezeșuesc și în viitor bunul nostru al înfloritoare bănci.

NOUȚĂȚI

M. Sa Regele a plecat Duminică trecută din București în Ardeal, unde ia parte la o vânătoare mare în Munții Ardealului, cu o mare societate de vânători.

Alteța Sa Principele Carol, Moștenitorul Tronului, va sosi Duminică 29 April la Cluj, pentru a lua parte la jocurile de sport ale Cluburilor de sport (jocuri de întrecere gimnastice) din acel oraș.

Ce deosebire între Familia Domnitoare română și cea austriacă de pe vremuri! Membrii acestei Familii iubitoare de popor și de țară, se duc așa de des prin țară, se mestecă așazicând printre popor, ca matca printre albine, — pe când îngâmfații Vienei trăiau și muriau și pe unul nu-l vedeai... Se credeau și se țineau ceva mai presus de lume, — în vreme-ce familia domnitoare română, arată că se simte una cu poporul și se simte bine în mijlocul lui.

Producția școlară de Duminică. Corpul didactic dela școala primară de stat pentru fete din Orăștie, a aranjat cu elevele o producțiune școlară Duminică în 22 April în sala mare dela Hotelul Central.

Programul a stat din piesa: „Lănoi în sat”, „Iepurașii” și piesa „Cenușotca”. Piesele au fost potrivit alese. Copiii și băieții și-au jucat rolurile lor în chip vrednic de toată lauda. A plăcut mult ținuta micușilor, îmbrăcămintea națională românească și cu deosebire în „Cenușotca” portul original francez. Apoi jocurile naționale, Menuettul și tablourile, cari au fost de o strălucire farmecătoare, ceea-ce publicul a răsplătit cu dese aplauze.

Reușita morală a răsplătit oboditoarea muncă a corpului didactic pentru instruirea și pregătirea costumelor micușilor actori. Felicităm Corpul învățătoresc, care n'a cruțat nici o osteneală, pentru a ne procura o seară plăcută, de petrecere și instructivă. — Un participant.

Mulțumită. Direcțiunea Școalei primare de stat pentru fete din Orăștie, aduce mulțumită celor ce au luat parte la producțiunea școlară în 22 Aprilie, în deosebi următorilor cari au dăruit oarecari sume în folosul școlii: Dl Petru Tănăsescu prof. 100 Lei, dl Teod. Vulpe 100 lei, dl Brutus Brassai 60 lei, dl Antonie Balomiri 60 lei, dșoara Elena Pop prof. 50 lei, dl Dr. Victor Pop 40 lei, dl Aurel Grădină 40 lei, dl Aron Damian dir. 30 lei, dl I. Petrașcu 30 lei, dșoara Roza Lupan prof. 20 lei, dl Victor Jacob prof. 20 lei, dl Nic. Molse 20 lei. Total 570 Lei.

Dela București, cu aeroplanul la Paris. Societatea Franco-română pentru călătoria între București și Paris prin văzduh, cu aeroplanul (mașina de zburat), face cunoscut, că zilnic trimite câte-o mașină cu călători. Dar poate duce

numai 3 călători de-odată — afară de mașinist și ajutorul său. De aceea nu poate duce îndată pe toți câți se cer, ci cererile trebuiesc făcute mai de vreme, pentru a li se păstra locuri. Zborul merge peste Belgradul Sârbiei (la care se ajunge în 2 ciasuri și jumătate, în în loc de o zi cu trenul), apoi peste Viena, pân' la Paris, Aceste plecări de călători prin văzduh, se pot vedea în fiecare zi pe câmpia dela Băneasa, de lângă București, unde e stația aeroplanelor.

— *Abonații pe 3 luni, cari au plătit foile numai pe Ian., Febr. și Martie, sunt vestiți că li se oprește trimiterea foilor, dacă nu ne sosește în grabă plata pe mai departe.*

Scumpirea lucrărilor tipografice. În anul de față a doua oară ni-se scumpesc lucrările tipografice. Dela 13 April li s'au urcat sporul de scumpete cu încă 20% (20 la sută, sau la suta de lei încă 20). Asta pe lunile April, Mai, Iunie, iar dela 1 Iulie suntem de pe acum vestiți că avem să plătim încă 10 la sută urcare.

Hârtia s'a scumpit și ea nainte o lună de zile cu 15 la sută.

În felul acesta ni se îngreunează mereu puțința de a scoate foile și a tipări cărțile cu prețuri ieftine.

Ciudățeni de ale postei. În Moldova se tipărește la Bogdănești (jud. Suceava) o gazetă „Vestitorul Satelor”. Numărul de Paști al acestei foi a sosit la noi la Orăștie, tocmai în 23 April, adică la 2 săptămâni după Paști.

Nu ne putem închipui că numita gazetă să aibă o administrație așa de târzie, ca să fi pus numărul de Paști la 2 săptămâni după Paști, ci el a rătăcit prin poste această vreme.

De-or fi primind și cetitorii nostri din Moldova așa de „repede” foile pe care noi le dăm la postă totdeauna Joia (în ziua tipării lor), — ne închipuim ce „bucurie” pe ei și că de ce nu prea se abonează mulți la foi.

— *Volume de „Foaie Interesantă” de pe anii vechi, mai avem numai puține. Prețul nou de vânzare al lor, e arătat în „Foaie Interesantă” alăturată la acest număr.*

Subsecția plasei Sighișoara a învățătorilor, își ține adunarea învățătorescă de primăvară la 6 Mai, în școala de stat din Daneș.

Cum se vără în jocul neamului... În numărul din 15 April al ziarului „Epoca” din București vedem publicația Ministerului de justiție (peste judecătorii) care face cunoscut prin aceasta singură publicație, că 16 jidani cer voe a purta nume românești... Și anume: Ișic Herșcovici din Plocești, vrea să se numească Ișic Focșăneanu (ce nume neaș și frumos românesc, pe urmă căruia lumea să nu

mai cunoască pe copiii lui că-s jidani!). Normand Kanner, în Constantin (De ce nu de-adreptul Brâncoveanu Constantin!). Isidor Goldensweig în Isac Trandafir, Mincoff (evreu bulgar) în Mihăilescu, Brauer în Graur, Metecoff (evreu bulgar) în Mateșianu, Herman în Alexandrescu, Baer în Ursianu, Goldstein în Petroveanu, Herșcu în Herescu, Zaim în Albu, Aisner în Alexandrescu, Goldenberg în Florian, Leib în Manolescu, — și așa mai departe. Și în fiecare lună, ba săptămână, se fac zeci de astfel de cereri, — cari, cum bine au cerut'o tinerii nostri universitari, n'ar trebui îngăduite!

Tîrgul de țară în Geoajul de jos se ține în 3 și 4 Mai pentru vite și în 5 Mai pentru marfă.

De-a-cum încolo se va regula și ținerea târgului de săptămână pentru vite și marfă în toată Joia.

Uzinele de fier și Domeniile din Reșița, societate anonimă.

PROSPECT DE EMISUNE pentru 120.000 acțiuni nominative.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, S. A. în adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivit dispozițiilor Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 593 din 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, au hotărât sporirea capitalului social de 125 milioane lei, la 185 milioane lei pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine 100.000 ha., dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aeriană, canaluri, etc.) împreună cu stocurile de materiale și mărfuri necesare. În ceea ce privește rentabilitatea capitalului social, trebuie să menționăm că dividendul de 20% care a fost distribuit pe primele două, exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală cu realizarea acestei emisiuni ofera 120.000 acțiuni din această emisiune subscripțiunei publice în condițiunile și conform Jurnalului Consiliului de Miniștri sus-menționat. Subscrierile făcute de către români și instituțiuni românești se vor bucura de preferință până la cifra de acțiuni necesară stabilirii majorității românești a capitalului social. Repartizarea acțiunilor asupra subscripțiunilor se va face de o comisiune numită de Guvern și compusă din primul Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, Președintele de Conturi și Guvernatorul Băncii Naționale. Consiliul de administrație își rezervă dreptul de a reduce, la acord cu această comisiune, numărul de acțiuni subscrise.

Din această emisiune se rezervă 15.000 acțiuni cu înlesniri de plată lucrătorilor și personalului tehnic

și administrativ român al societății noastre, precum și cel puțin câte 50 acțiuni comunelor de pe domeniile societății.

Cursul de emisiune al nouilor acțiuni a fost fixat la 1400 Lei. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscriere	500 Lei
La 15 Iunie 1923	500 „
La 15 Septembrie 1923	400 „

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunei încă 50 lei de acțiune drept spese de emisiune.

În cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate, se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și statute.

Nouile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere dela 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividendului ce se va fixa pentru acest exercițiu.

Termenul subscripțiunei a fost fixat la 1 Maiu 1923 și se va încheia la 10 Maiu 1923.

Băncile sunt autorizate a încheia ghișetele chiar înainte de expirarea termenului mai sus-menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat;

Banca Marmorosch, Blank & Co. din București.

Banca Românească din București.

Banca de Credit Român din București.

Creditul Tehnic din București.

Banca Țărănească din București.

Banca Generală a Țării Românești din București.

Banca Comercială Italiană și Română din București.

Banque Belge pour l'Etranger din București.

„Albina” Institut de Credit și Economie din Sibiu.

Banca Agrară S. A. din Cluj.

Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acțiuni din Timișoara precum și sucursalele lor din Timișoara și Lugoj.

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA SOCIETATE ANONIMĂ

ÎNȘTIINȚARE

Se aduce la cunoștință D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare, că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supravegherea operațiunei stampilării.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile, sunt rugați a aduce sus-menționatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

În ceea ce privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor, aceste vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Diracțiunea Generală a Uzinelor de fier și Domenii din Reșița, Societate anonimă.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultați în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (In etaj de deasupra prăvălii Ioan Rob). — *Plombe. — Scoatere de dinți fără durert. — Regulare de dinți. Punere de danturi.* (729) 10—19

Posta Redacției

Dsaie Vasile Roșca în Dâncu. Me-ai dat ca postă din urmă pentru comuna Dvoastră; Almasul Mare. Rugăm să ne vestești de e aceasta postă din urmă de care se ține comuna Dv. ori e Petrișul mare, pe care îl arată Cartea postelor? Căci dacă posta din urmă e dată greșit, foile merg întâi acolo și de acolo și-se îndrumă la postă adevărată, prin ce îți vin cu întârziere. E cu totul de lipsă ca a dresa să fie dată fără greșală în ce privește posta din urmă.

Dlui G. Nicoară în Calbor, C. Luțai în Bontest, și altora. Când veți afla din foaie, că avem acele Statute tipărite (ceva mai încolo), atunci să ne cereți. Până atunci nu putem trimite.

Dsaie Pant, Perșă, în Dobâca. Nu credem că merg în rânduiala scrisorile în Rusia, mai ales scrise cu literele noastre latinești. Adresa acolo se scrie cu comuna, posta, județul, gubernia, iar dacă nu-s scrise toate bine, scrisoarea rătăcește. În vreme de pace la graniță era oficiu de transcriș adresele (de a le scrie pe rusește de pe scrisoarea altor neamuri), acum n'o mai fi. Și chiar de ai scris adresa bine, poate cei adresați s'au mutat în alt loc și așa scrisoarea nu-i mai găsește.

Totuși, ca să afli și alte păreri în privința asta, scrie și la: Redacția „Gazetei Voluntarilor” în Cluj, Calea Rege Ferdinand 70, — poate acolo știu mai bine.

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA SOCIETATE ANONIMĂ

Publicațiune.

În vederea preschimbării la partă, în acțiunile nominative, preschimbare prescrisă de nolle statute votate de adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Miniștrii Nr. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial Nr 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invită pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posed, spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, str. Povernei 2, în fiecare zi de la 9/12-12/12 a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posed, indicând numărul fiecărei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce posed.

Domnii Acționari vor arăta neapărat și naționalitatea lor, cunoscând că operațiunea stampilării acțiunilor, se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat a constata în același timp, după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonime
Uzinelor de fier și Domenii din Reșița.
(780) 2-3

„TIMIȘANA” institut de credit și economii, societ. pe acții, Timișoara

ACTIVA		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1922		PASIVA	
	Lei	b.	Lei	b.	Lei
Cassa:				Capital societar	10,000.000
In numerar	5,897.545	17		Fond general de rezervă	3,832.012
Disponibil la diverse Bănci	1,696.081	56		Fond de pensune	264.192
Monede străine	174.918	75	7,768.545	48	61,200.823
Portofoliu:				Reescompt	5.000.000
Cambii de bancă	9.553.586	27		Dividende nereclamate	288.057
Cambii cu asig. hipotecară	6,424.056	50	15,979.642	Dobândă datorată anului 1923	332.880
Imprumuturi hipotecare			387.064	Diverse conturi creditoare	4,680.972
Debitori în cont curent și datoriiile între-prinderilor noastre	48.130.750	12		Profit:	
Diverse participațiuni	4.950.000		53,080.750	Reportat din anul 1921	64.238.41
Efecte proprii	1,417.184	30		Net în anul 1922	2,208.262.87
Acțiuni de ale afiliaț. noastre	995.571		2,412.755		2,272.501
Imobile:					
Palatul Centralei și casele Filialelor	329.029	90			
Imobile rurale	207.183	16	536.213		
Mobilier			1		
Diverse conturi debitoare			7,706.467		
			87,871.439		87,871.439

SPESE		Contul Profit și Perderi la 31 Decemvrie 1922.		VENITURI	
	Lei	b.	Lei	b.	Lei
Dobânzi:				Profit reportat din anul 1921	64.238.41
După depuneri spre fructific.	2,354.868	97		Beneficii diverse:	
După reescompt	136.670		2,491.538	Dobânzi, comisioane, venitul efectelor, a imobilului, mărfurilor, monetelor străne, diverse, etc.	6,581.65
Impozite			572.078		
Salare, bani de cvartir și adaus de scumpete			833.355		
Chiria localului			23.279		
Cheltuieli de administrație și porto poștal			453.141		
Profit:					
Reportat din anul 1921	64.238	41			
Net în anul 1922	2,208.262	87	2,272.501		
			6,645.895		6,645.895

Timișoara, 31 Decemvrie 1922. **DIRECȚIUNEA:**
Ioan Oprean m. p., director general. B. Dan m. p., director. E. Lukács m. p., dir. secț. com.
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Vas. Goldiș m. p. Dr. Val. Mezin m. p. Dr. St. C. Pop m. p.
Dr. Cornea m. p. Verificat și găsit în consonanță cu registrele.
COMITETUL DE CENSORI:
Virgil Antonescu m. p., expert contabil. Dr. C. C. Moteanu m. p. Iancu Conclatu m. p., președinte
Dr. Ioan Doboșan m. p. Dr. Traian Șineai m. p. (794) 1-1

Publicațiune.

Regimentul 92 Infanterie din Orăștie are nevoie de 10.000 kgr. Cartofi, 5000 kgr. fasole, 500 kgr. ceapă; 10.000 kgr. fân bun.

Oferte primim până în ziua de 1 Mai 1923, ora 12, la serviciul aprovizionării Regimentului.

Comandantul Regt. 92 Inf: Colonel, Olișer cu Aprov. Craiovean. (791) 1-1 Locot. Barbu.

Edict de licitație minuenda.

Primăria comunală Vinerea dă în licitație publică repararea caselor cancelariei comunale și curățirea notarial.

Condițiile de licitație se pot vedea la primăria comunală. Prețul strigărei 40.000 Lei.

Ofertele închise se pot înainta până la 1 Mai a. c., ora 12 când se vor deschide în ședința publică. Vinerea, la 10 Aprilie 1923.

Vasile Bactu, Gheorghe Reinshaler, primar. (792) 1-1 notar.

Casa și 8 jugare de pamânt

vinde subscrisul. Casa e în Orăștie, strada Lurgă Nr. 49 b. cu șură, grajduri mari și cele de lipsă. Pământul e de clasă I. în „Luncă”.

Ioan Hertă (793) 1-2 măiestru zidar, Orăștie.

Casă de vânzare!

Casele dela mijloc din curtea Orbonay în Calea Mihai Viteazu (Drumul Biri), sunt de vânzare din mână liberă. — Aresa: (796) 1-1

Ioan Moldovan, măcelar. Orăștie (jud. Hunedoara). (772) 3-3

Restaurant, Cafenea, Crișma,

întreprinderea foarte bună, cu numele „Europa”, e de vânzare în colonia Simeris, la numai 100 metri dela gară. Are 9 camere (odăi) și cuglărie în care se poate juca și vara și iarna. O vând din lipsa de familie care să i poarte grija, eu și soția nepușându-le răzbi.

(785) 1-1 **Andronic Faur** Proprietarul restaurantului „Europa” din Simeris (l. gară).

Primul Atelier de reparare

de Mașini de seris și de cusut în Orăștie.

Mecanic **Ludvic Moser** primește să repareze pe lângă garanță, ca specialist, **Mașini de scris și Mașini de cusut.**

Părți rupte sau care lipsesc, le pun la loc; pun Alfabet românesc, întreținere în stare bună peste an, — toate le fac cu prețuri moderate. (790) 2-4

O Batoza, cu motor de benzină

de 6 P. H., — și o Moară de măcinat cucuruzul cu coceni cu tot (hură pentru vite), — sunt de vânzare în Orăștie, Strada Bisericii vechi No. 5 — Ocazie rară. (788) 2-3

Un învățăcel.

La subscrisul se primește în atelierul de fierărie un învățăcel, să aibă cel puțin 4 clase primare și etatea de 14 ani.

Ilie Lupșo măiestru fierar Orăștie jud. Hunedoara (772) 3-3

O garnitura de treerat

completă, cu motor de 6 puteri, — și o Auto-camion Ford, de o tonă, 18/24, amândouă în bună stare! — și 3 mașini cusut „Singer” — se află de vânzare la subscrisul:

George Venier (778) 2-5 Bințișii, (p. Orăștie)

Moară de arendat.

În Geogintul de Jos dau în rândă pe timp de doi ani cu începere din 6 Mai 1923, moara mijlocul satului, fostă a lui Șalari.

Condițiile se pot afla la proprietarul morii.

Iacob Sârbu (777) 2-3 arăndaș la moara din

Un motor de benzină,

10 H. P. sistem Langen Wolf, de vânzare la:

Gheorghe Fărcașiu Sebeșul-săseșc str. Vasile (782) 2-3 Moga Nr. 24.

Piei crude, nelucrate,

de marț, de vișel, de miel, de țelăle, — le cumpăr, fie în stare crudă, fie uscate, plătind pentru cele mai înalte prețuri de zi.

Abraham Mă (784) 2-12 Orăștie, Piața